

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ก็ด้วยความช่วยเหลือจากกัลยาณบุคลในหลายฝ่ายด้วยกัน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระสุธีธรรมาวุธ (เทียบ สิริญาโณ) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ถ่ายทอดวิชาภาษาบาลีให้เป็นอย่างดี จนได้เป็นแนวทางการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระมหาทวี มหาปญโญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่ง ทั้งการแนะนำหลักการเขียนวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงได้เมตตาติดตาม สอบถาม ตลอดจนชี้แนะ แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ. รังษี สุทนต์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงในงานวิจัยด้านพระไตรปิฎกจนสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ วิชาการต่างๆ ด้วยดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ประกอบด้วยพระมหา กฤษณะ ตรุโณ, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ พระมหาทวี มหาปญโญ, ผศ.ดร. ผศ. รังษี สุทนต์ และ ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์ ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ชี้แนะ แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน เจ้าหน้าที่หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ คุณสุนันทา เลียงธนะฤกษ์ พี่สาวที่มาร่วมศึกษาด้วยกัน คอยเป็นเพื่อนเรียน เพื่อนทำวิทยานิพนธ์ และเป็นกำลังใจที่ดี ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้

คุณประโยชน์ที่เกิดจากคุณค่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมอุทิศเป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย บิฑามารดา ปู่ย่า ตายาย ตลอดถึงผู้มีอุปการะคุณทุกท่านและขอมอบคุณงามความดีทั้งหลายแด่คณาจารย์ผู้อบรมบ่มเพาะความรู้ทุกท่าน

นายคมสัน เลียงธนะฤกษ์

๑๐ กันยายน ๒๕๕๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค

กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๕ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย	๘
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
บทที่ ๒ พุทธจริยาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๙
๒.๑ ความหมายของพุทธจริยาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๙
๒.๑.๑ ความหมายของพุทธจริยาในพระไตรปิฎก	๙
๒.๑.๒ ความหมายของพุทธจริยาในอรรถกถา	๑๐
๒.๑.๓ ความหมายของพุทธจริยาในพจนานุกรม	๑๒
๒.๑.๔ ความหมายของพุทธจริยาของนักวิชาการทางด้านศาสนา	๑๔
๒.๒ ลักษณะของพุทธจริยาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๑๗
๒.๒.๑ ลักษณะของพุทธจริยาในพุทธคุณ ๓ ประการ	๑๗
๒.๒.๒ ลักษณะของพุทธจริยาในพุทธกิจ ๕ ประการ	๒๒
๒.๓ ประเภทของพุทธจริยาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๒๔
๒.๓.๑ โลกัตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาวโลก	๒๔
๒.๓.๒ ญาติัตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์แก่พระญาติ	๒๖
๒.๓.๓ พุทธัตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์โดยฐานะเป็นพระพุทธเจ้า	๒๘
๒.๔ ความสำคัญของพุทธจริยา	๓๐
๒.๔.๑ ความสำคัญของพุทธจริยาในพุทธคุณ ๓ ประการ	๓๐
๒.๔.๒ ความสำคัญของพุทธจริยาในพุทธกิจ ๕ ประการ	๓๑
บทที่ ๓ ศึกษาพุทธจริยากับพระธรรมวินัยที่เกี่ยวข้อง	๓๖
๓.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธจริยากับพระธรรมวินัย	๓๖
๓.๑.๑ พุทธจริยาในการบัญญัติพระธรรมวินัย	๓๖
๓.๑.๒ ข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับพระวินัย	๓๘
๓.๒ วิเคราะห์การสร้างสันติภาพในสังคมไทย	๔๔

๓.๒.๑	ความเป็นเอกบุรุษของพระพุทธเจ้า	๔๔
๓.๒.๒	พระธรรมคำสอน ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้น	๔๕
๓.๒.๓	พุทธธรรมเป็นสัจธรรม สัจธรรมและกฎของธรรมชาติ	๔๗
๓.๒.๔	การนำหลักธรรมมาแก้ปัญหาในสังคมไทย	๕๐
๓.๒.๕	สันติวิธีมรรคาสู่สันติภาพ	๕๑
๓.๓	พุทธจริยาในการสอนหลักธรรมแก่พุทธบริษัท ๔	๕๔
๓.๓.๑	พุทธจริยาในการสอนบรรพชิต	๕๕
๓.๓.๒	พุทธจริยาในการสอนคฤหัสถ์	๕๕
๓.๓.๓	พุทธจริยาในวิธีการสอนหลักธรรม	๕๕
๓.๓.๔	พุทธจริยาในวิธีสนทนาการบรรยายที่เหมาะสมกับสังคมไทย	๕๕
๓.๔	พุทธจริยาในเรื่องที่มีคุณูปการแก่พระพุทธศาสนา	๕๖
๓.๔.๑	เรื่องพุทธกิจ	๕๖
๓.๔.๒	เรื่องบทบาทฐานะพระบรมครู	๕๗
๓.๔.๓	เรื่องขันติธรรม	๕๘
๓.๔.๔	เรื่องพุทธโฆวาท	๕๙
๓.๔.๕	เรื่องคำอุปมาอุปไมยหรือคำเปรียบเทียบ	๕๙
๓.๔.๖	เรื่องพุทธปรินิพพาน	๕๙
๓.๔.๗	เรื่องคุณค่าทางจริยธรรม	๖๐

บทที่ ๔ กรณีศึกษาพุทธจริยาที่ปรากฏในพุทธกิจ ๔๕ พรรษา	๖๔
๔.๑ วิธีการปฏิบัติอนุเคราะห์ชาวโลก (โลกัตถจริยา)	๖๔
๔.๑.๑ พระราชกิจประจำวันของพระพุทธเจ้า	๖๔
๔.๑.๒ สรุปวิธีการปฏิบัติพระราชกิจประจำวันของพระพุทธเจ้า	๖๘
๔.๑.๓ พุทธกิจ ๕ ประการ และพุทธกิจ ๔๕ พรรษา	๖๘
๔.๑.๔ วิธีการปฏิบัติเพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก (โลกัตถจริยา)	
ของพระพุทธเจ้า	๗๐
๔.๒ วิธีการปฏิบัติอนุเคราะห์ในญัตตถจริยา	๗๓
๔.๒.๑ ญัตตถจริยาในการบรรลุธรรมของพระญาติสาครยวงศ์	
และโกถียวงศ์	๗๔
๔.๒.๒ วิธีปฏิบัติของพระพุทธเจ้าที่มีแก่พระประยูรญาติ	๗๕
๔.๓ วิธีปฏิบัติอนุเคราะห์โดยฐานะเป็นพระพุทธเจ้า (พุทธัตถจริยา)	๗๖
๔.๓.๑ วิธีปฏิบัติอนุเคราะห์	๗๖
๔.๓.๒ การปฏิบัติหน้าที่ของพระพุทธเจ้าอย่างสมบูรณ์แบบที่สุด	๘๑
๔.๓.๓ การปฏิบัติหน้าที่ของพระพุทธเจ้าในฐานะพระบรมครู	๘๒
 บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๙๔
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๔
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๙๗
 บรรณานุกรม	๙๙
ประวัติผู้วิจัย	๑๐๒